

Seřizovač/seřizovačka šicích strojů (kód: 31-056-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Textilní výroba a oděvnictví (kód: 31)
Týká se povolání:
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v technických podkladech šicích strojů	3
Provádění prohlídek technického stavu šicích strojů	3
Údržba šicích strojů	3
Seřizování šicích strojů	3
Výměna příslušenství šicích strojů	3
Provádění odborné instruktáže obsluhy šicích strojů	3
Vedení evidence skladových zásob náhradních dílů šicích strojů	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v technických podkladech šicích strojů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést práci s technickou dokumentací (manuálem, návodem k obsluze a údržbě, servisní příručkou k obsluze a seřizování) pro konkrétní šicí stroje (popsat podle technického nákresu části stroje, rozlišit vyměnitelné součásti, určit podle technických podkladů a pokynů pracovní postup údržby nebo seřízení stroje, stanovit předepsané ochranné a bezpečnostní prvky, stanovit správnou polohu stehotvorných orgánů)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Uvést systémy, jemnosti a hroty jehel, uvést požadavky na správnou tvorbu (strukturu) stehů	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Provádění prohlídek technického stavu šicích strojů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prověřit technický stav šicích strojů (zda jsou stroje funkční a čisté)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zkontrolovat, zda šicí stroje odpovídají předpisům BOZP a požární prevence (zda jsou používány předepsané ochranné pracovní prvky šicího stroje, nejsou porušeny izolace, je udržován pořádek na pracovišti)	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Provést nebo navrhnout opatření k nápravě, pokud jsou zjištěny nedostatky funkčnosti nebo bezpečnosti stroje	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Provést záznam o pravidelné preventivní prohlídce stroje, vysvětlit důvody zaevidování záznamu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Údržba šicích strojů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést údržbu šicího stroje v souladu s pracovním postupem a podle technických dispozic (vyčistit jednotlivé části stroje, doplnit mazací olej)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat a respektovat návody k obsluze a údržbě strojů a zařízení, udržovat pořádek a čistotu na pracovišti	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Seřizování šicích strojů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Posoudit, zda parametry a seřízení šicího stroje odpovídají zpracovávanému materiálu (textilii nebo usni nebo jinému šitému materiálu) a požadavkům na kvalitu vykonávané technologické operace šití	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zjistit příčiny vzniku nedostatků kvality šití	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Seřídít šicí stroj podle zpracovávaného materiálu a požadavků na kvalitu vykonávané technologické operace šití (provést správný návlek nití, seřídít napětí nití, délku stehu, přítlak patky, podavač textilie, navíjení nití), seřídít polohu stehotvorných orgánů šicího stroje (výšku a zacházku jehly, vzdálenost hrotu chapače od jehly, časovou synchronizaci pohybu ústrojí pro zachycení kličky, pohybu podavače), seřízení provést včetně volby náradí, nástrojů, měřidel a dalších pomůcek k seřízení	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Nastavit programovatelný šicí stroj podle požadavků na provádění technologické operace šití (nastavit počet stehů zapošití na začátku a na konci šití, pozici jehly, zdvih patky, odstřih nitě, pohyb podavače)	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat a respektovat návody k obsluze a údržbě strojů a zařízení, udržovat pořádek a čistotu na pracovišti	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Výměna příslušenství šicích strojů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést výměnu příslušenství šicího stroje (vyměnit jehlu, nitě, patku, stehovou desku, chapač, vodič, zakladač, chránič)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat a respektovat návody k obsluze a údržbě strojů a zařízení, udržovat pořádek a čistotu na pracovišti	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Provádění odborné instruktáže obsluhy šicích strojů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést obsluhu stroje pracovníkovi	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Předvést na modelové situaci jednání s pracovníkem (předat pokyny a instrukce k obsluze, údržbě a seřizování)	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Vedení evidence skladových zásob náhradních dílů šicích strojů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat vedení skladové evidence zásob náhradních dílů, zaevidovat nový náhradní díl (založit novou skladovou kartu, provést záznam o příjmu a výdeji do skladové karty)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zpracovat interní objednávku na nákup náhradních dílů nebo provozního materiálu (vybrat z katalogu příslušnou položku, vyplnit formulář objednávky)	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Vysvětlit provádění inventury náhradních dílů a inventury strojů, vysvětlit údaje obsažené v inventurní sestavě	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky není vyžadována.

Při zkoušce jsou odborné kompetence ověřovány souhrnně vždy pro konkrétní šicí stroj – uchazeči je zadáno prověřit jeho technický stav (včetně provedení záznamu o prohlídce), provést jeho údržbu a seřízení (podle zpracovávaného materiálu a požadavků na kvalitu vykonávané technologické operace šití) a předvést obsluhu stroje, dále provést výměnu možného příslušenství šicího stroje (podle technické dokumentace daného stroje).

Odborné kompetence jsou ověřovány minimálně na třech typech strojů: jednojehlovém stroji se stehem dvounitým vázaným, jednojehlovém stroji se stehem dvounitým řetízkovým a speciálním stroji v oděvní výrobě nebo speciálním stroji v kožedělné výrobě; minimálně jeden z nich je programovatelný.

Odborné kompetence jsou ověřovány na konkrétním materiálu a podle požadavků na kvalitu konkrétní technologické operace (která bude přiřazena ke každému stroji ve formě zhotoveného vzorku).

Pro ověřování odborných kompetencí si uchazeč losuje materiál a jeden speciální stroj z nabídky autorizované osoby.

Autorizovaná osoba zpracuje seznam strojového vybavení (šicích strojů, které jsou k dispozici k losování), připraví technické podklady (návody k obsluze a údržbě), zpracuje přehled doporučené literatury a umožní uchazeči se s ním seznámit v předstihu (minimálně 1 měsíc) před zkouškou; o formě seznámení uchazeče se seznamem strojního vybavení, technickými podklady a přehledem doporučené literatury rozhoduje autorizovaná osoba.

Dále autorizovaná osoba připraví a nabídne k losování různé druhy materiálů (vzorky budou odpovídat materiálům, které lze na strojích zpracovávat) a příklady vhodných technologických operací šití formou zhotovených vzorků (které budou prezentovat požadavky na kvalitu šití) a umožní uchazeči se s tímto seznámit v předstihu (minimálně 1 týden) před zkouškou; o formě seznámení uchazeče s materiály a příklady technologických operací rozhoduje autorizovaná osoba.

Zkouška bude probíhat v odborné učebně (dílně). Jednotlivá kritéria hodnocení se ověřují uvedenými způsoby ověření a zaměřují se jak na výsledek vykonávané činnosti, tak na způsob předvedení činnosti. Praktické předvedení spočívá ve skutečném provedení reálné činnosti, v písemném záznamu, čtení konkrétní technické dokumentace apod. Při ověřování splnění kritérií hodnocení způsobem „Praktické předvedení a ústní ověření“ se požaduje stručné slovní doplnění předvedené činnosti v souladu s doporučenou literaturou, ve smyslu vysvětlení nebo obhajoby zvoleného postupu či řešení.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání strojírenského zaměření + střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti seřizování strojů v oděvní nebo kožedělné výrobě nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování ve strojírenském oboru.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oblasti oděvnictví nebo kožedělné výroby nebo strojírenství a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti seřizování strojů v oděvní nebo kožedělné výrobě nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování ve strojírenském oboru.
- c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na oděvní nebo kožedělné technologie nebo strojírenství a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti seřizování strojů v oděvní nebo kožedělné výrobě nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo odborného výcviku nebo praktického vyučování ve strojírenském oboru.
- d) Profesionální kvalifikace 31-056-H Seřizovač/seřizovačka šicích strojů + střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné v oblasti seřizování strojů v oděvní nebo kožedělné výrobě.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnotícího standardu je třeba mít k dispozici odbornou učebnu (dílnu) umožňující ověření všech odborných kompetencí při seřizování šicích strojů v oděvní výrobě, nebo při seřizování šicích strojů v kožedělné výrobě, a mít k dispozici minimálně následující materiálně-technické vybavení:

- Technická dokumentace pro konkrétní šicí stroje (manuál, návod k obsluze a údržbě, servisní příručka k obsluze a seřizování), formulář pro záznam o pravidelné preventivní prohlídce stroje, formulář skladové karty, formulář objednávky na nákup náhradních dílů, vzor inventurní sestavy, psací potřeby, případně PC
- Potřebné nářadí na údržbu a seřizování strojů, olej na šicí stroje, čisticí štětce a přípravky
- Různé druhy jehel (různé systémy a jemnosti k výběru), náhradní součástky (patky, cívky, chapače, podavače, stehové desky)
- Šicí nitě, vzorky textilií nebo usní nebo jiných šitých materiálů (minimálně 5 vzorků textilií, 5 vzorků usní), vzorky technologických operací prezentující požadavky na kvalitu šití (ke každému stroji minimálně 1 vzorek)
- Pracoviště se strojním vybavením pro předvedení údržby a seřízení stroje v oděvní výrobě: jednojehlový stroj se stehem dvounitým vázaným, jednojehlový stroj se stehem dvounitým řetízkovým a speciální stroje pro oděvní výrobu (jednojehlový stroj se stehem klikatým, obnitkovací třínitý nebo vícenitý stroj, prádlová dírkovačka, konfekční dírkovačka, zapošívací stroj se stehem jednonitným řetízkovým), přičemž minimálně jeden z uvedených strojů bude mít programovatelný panel, nebo
- Pracoviště se strojním vybavením pro předvedení údržby a seřízení stroje v kožedělné výrobě: jednojehlový stroj se stehem dvounitým vázaným, jednojehlový stroj se stehem dvounitým řetízkovým a speciální stroje pro kožedělnou výrobu (sloupový jednojehlový stroj se stehem dvounitým vázaným, plochý jednojehlový stroj se stehem klikatým, plochý dvoujehlový stroj se stehem vázaným, sloupový jednojehlový stroj s ořezávacím zařízením, zažehovací stroj, kosící stroj, kroužkovací stroj), přičemž minimálně jeden z uvedených strojů bude mít programovatelný panel
- Přísun potřebné energie odpovídající bezpečnostním a hygienickým předpisům

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 3 až 5 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravila SR pro textilní, oděvní a kožedělnou výrobu, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Moděva - oděvní družstvo Konice